

Pulpa – «appellation d'origine des Grisons»?

Il num d'origin da products agrars duai vegnir protegì

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Tar il vin enconusch'ins quai gia daditg – la protecziun dal num d'origin. Uss vul la confederaziun era proteger nums da spezialitads agraras da differentas regiuns svizas.**

La pulpa, respectivamain il pled «Bündnerfleisch», less ins p. ex. laschar registrar per ch'el na possa betg vegnir duvrà per auters products. I sa tractia d'in sistem da registraziun che sumeglia quel da nums per marcas protegidas, declara *Patrik Aebi*. El maina la secziun da qualitat tar l'Uffizi da l'agricultura a Berna. En sia secziun sa rimnan las dumondas per laschar proteger nums da products agrars. Igl è nums che cuntengnan ina indicaziun dal lieu: Chaschiel da la Gruyère u «saucisson dal Vad». Quests nums duain vegnir protegì: Betg ch'insatgi pudess tuttenina vender «Waadtländer Saucisson» producids en il Tessin.

Duas categorias

Ins po registrar il num cun la derivanza protegida sin duas modas: Ina pussaivladad è pli severa, l'autra main. Sch'ins lascha registrar il num be sco «indicaziun geografica protegida», alura sto be in pass da fabricaziun succeder en la regiun inditgada. La pulpa è in dals megliers exem-

pels per questa sparta. La charn da far pulpa vegn per ordinari importada. Be l'elavuraziun – setgentar, cungir, ensalar – sa splega en il Grischun.

Pli strictas èn las prescripziuns alura tar la «indicaziun d'origin protegida». Per pudair inscriver in product en questa categoria ston la producziun ed anc la fabricaziun succeder en il lieu inditgà.

Proteger la tradiziun dal product indigen

I na basta dentant betg da laschar registrar il num. La producziun dals products cun nums protegids haja dad esser circumscribta exact, di Aebi. Uschia possian ins impedir ch'i vegnia tuttenina vendi novs products sut in num. Aebi illustrescha quai cun in exempel fictiv: Prendi il cas ch'ins laschass registrar il num «chaschiel grischun». La qualitat e producziun da quest chaschiel stoppia vegnir definida, uschiiglio vegnia inventà da tuttas sorts da chaschiel: Quaders, loms, cun paiver u cun jarvas.

Cun proteger quests nums less ins en il medem mument era proteger la tradiziun ed il recept ch'ins ha dà vinavant d'ina generaziun a l'autra. Ed ins vul impedir ch'ils products indigens vegnan copiads. Ils producents ston suenter dentant sa sutta-

metter a controllas dad experts acreditads tar la confederaziun.

Fasa da consultaziun

Ils producents da la pulpa grischuna lessan laschar registrar la pulpa be en la categoria cun la «indicaziun geografica protegida». Era ils mazlers che fan «saucisson dal Vad» desidereschan d'obtegnair questa categoria.

Per la categoria pli auta aspireschan ils producents da vinars da Williams e da vinars dulutsch d'apricosas dal Vallais. Era ils chaschaders dal «Greyerzer» u ils pasterners dal paun-seghel vallsan han en mira la categoria pli severa.

Differentas dumondas per obtegnair questa protecziun d'origin èn pia gia vegnidas inoltradas tar l'uffizi da l'agricultura. Da preschent va ina procedura da consultaziun partenent las lubientschas per las inscripziuns. Anc uss è dentant pir ils chantuns ed ils uffizis federals involvads en la consultaziun. Sche questa fasa è concludida vegn la consultaziun schlargiada: Las dumondas d'inscripziun vegnan publicgadas en il figl da commerzi. Alura pon tut ils pertutgads prender posiziun u far recurs. Sch'i va spert vegnan ils emprims products cun indicaziun d'origin registrads e protegids anc quest onn.

Era il chaschiel da muntgona dal Grischun è ina societad cooperativa dapreschent vidlunder da schar proteger sco product da marca.